

SECRETARIA ADMINISTRATIVĂ
TIPOGRAFIA:
BRAȘOVU, piața mare nr. 22
*cristalul neînfrânt nu se pri-
vesc. Manuscrisurile nu se re-
trimite!

Biroul de anunțuri:
Brașov, piața mare nr. 22
Inserate mai primesc în Viena
Kudolf Mosse, Haasenstein & Vogler
(No. 11), în Viena: Schalk, Alois
Wendl, M. Daks, A. Oppel, J. Don-
sbury; în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Avon, Moser, Katsch, Bernat;
în Frankfurt: G. J. Domb; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețurile inserțiilor: o serie
garantată pe o săptămână 5 cr.
și 80 cr. sâmbra pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tarife și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
serie 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU LIV.

Nr. 165.

Brașov, Vineri 26 Iulie (7 August).

1891

Brașov, 25 Iulie v.

Din telegrama, ce am primit o eră dela biroul de corespondență ungurească, n'am putut înțelege destul de bine modalitatea, ce a propus-o ministrul președinte Szapary, privitor la procedura guvernului în viitor față cu obstrucțiunea stângei extreme.

Astăzi vedem din diarele, ce ne sosesc de la Pesta, că tactica ce voescă să o urmeze domnul Szapary nu este decât o retragere mascată, sau mai bine zis o capitulare a guvernului înaintea opoziției.

Domnul Szapary a declarat în clubul partidei guvernamentale, că se mulțumesc cu § 1 al proiectului de lege pentru reforma administrației, care stabilește principiul numirii funcționarilor administrativi de către guvern, și dorește numai ca la acest paragraf să se mai adauge un nou § 2, prin care ministrul să fie avisat, ca pe temeiul principiului enunțat în § 1 să prezente simultan dietei proiectele de lege asupra organelor administrației comitatelor și cercul lor de activitate, asupra organizației și cercul de activitate al comisiunilor administrative în comitate, în fine asupra tribunalelor administrative. Celelalte 277 de paragrafe ale proiectului de lege actual despre reforma administrației, propune dl. Szapary să se retragă dela ordinea zilei și după primirea noului § 2 propune să urmeze a treia citire și să se trimită proiectul de lege, constând totuși astfel numai din doi paragrafi, la camera magnaților și camera deputaților să fie amânată.

Acastă modalitate este aproape identică cu o retragere a proiectului de reformă, mai ales decât vom avea în vedere, că proie-

tata lege, cu doi paragrafi, asupra numirii funcționarilor administrativi nu conține nici o clausulă de executare, de unde urmează că funcționarii comitatensii până la crearea diferitelor legi administrative vor fi și mai departe aleși și nu numiți. Cu alte cuvinte Szapary se mulțumesc deocamdată numai cu declararea în principiu a numirii funcționarilor administrativi din partea statului, retrăgându-se dinaintea opoziției sub cuvânt, că voescă să salveze prestigiul parlamentarismului amenințat prin obstrucțiune.

Se înțelege, că opoziția stângei extreme triumfă acum în fața retragerii domnului Szapary și nu știe cum să exploateze mai bine această victorie a ei pentru a face să cadă întreg cabinetul.

Dér acum și opozițiunea moderată își ridică capul, deoarece fiind cu trup și suflet pentru reforma administrației, ea nu este nicicum mulțumită cu soluțiunea propusă de dl. Szapary, nu înțelege mai ales de ce se de-lătore cei 277 de paragrafi, cari conțin multe garanții ale autonomiei și libertății, față cu omnipotența guvernului.

Szapary a crezut să scape din încercătură și s'a cufundat și mai mult în labirintul situației parlamentare actuale. El însuși se fi zis în club, că zilele următoare vor fi furtunose și grele pentru guvern. Stanga extremă va să-i amărască de aci încolo zilele și mai mult. Unii zic, că independenții vor continua obstrucțiunea la § 1, dér față cu noul § 2 nu vor mai face obstrucțiune, deoarece acest paragraf e numai un mijloc de retragere al ministrului președinte; alții susțin, că stanga extremă se va opune sistematic și fără de nici o considerare propunerilor guver-

nului și că la § 2 vor lua cuvântul toți membrii partidei.

Cabinetul Szapary vrând să scape de criza parlamentară, a cădută el însuși într-o situațiune critică, care anevoiă se va pute sfârși altfel, decât prin retragerea lui silită.

CRONICA POLITICĂ.

— 25 Iulie (6 August).

— În Peterhof s'a serbat ziua onomastică a împăratului Rusiei prin un serviciu divin, după care apoi Maiestățile lor împreună cu oșpeții invitați se duseră la dejun. Lângă împărată mergea regele Alexandru, ér lângă împăratul mergea regina Greciei. Dejunul a fost servit la trei mese. La cea dintăiu a stată părechia împărată, regele Sârbiei, regina Greciei și familia împărată. La masa a doua presida marea ducesă Paul; la dreapta ei ședea ambasadorul francez Labonlaye, la stânga ei regentul Ristić. La masa a treia se așezară ministrii Giers, Pasici și toți oficerii escadrei franceze. Regele purta ordinul Sf. Andrei, Labonlaye purta ordinul lui Alexandru-Newsk, pe care l'a căpătat în zilele aceste.

— În portul francez Cherbourg a sosit în zilele aceste o escadră compusă din corăbii rusești, grecești și americane. Primarul din Cherbourg a primit pe oficerii acestei escadre cu mare onoare. Primarul bineventă pe oficerii și le aduse aminte primirea, ce i-se făcu escadrei franceze în Kronstadt, și care primire sigilăză amicitia între Franca și Rusia. Comandantul încrușătorului rusești, Admiral Kornilov, mulțămii pentru aceste cuvinte, zicend, că marinarii franceși întorcându-se din Petersburg, vor avea să istorisescă multe despre simpatia Rusiei față de Franca. Prefectul din Cherbourg toastă pentru concordia între națiunea grecească, franceză și americană. La un banchet ce s'a dat în onorea acestei escadre deputatul din Cherbourg, Cabart-Donneville,

ridică un pahar pentru speranța, că în războiul cel mai apropiat, Rușii și Francezii se vor sprijini frățesce unii pe alții. Lucrătorii din Cherbourg au dat un banchet în sala consiliului comunal în onorea soldaților acestei escadre, la care le făcură acestora mari ovațiuni. Comandantul Alexier a fost purtat de mulțime în triumf și a căpătat un buchet de flori.

— Și în stațiunea balneară din Pirenei, superior, Caunterets, s'a făcut o manifestațiune de înfrățire ruso-franceză. Când sosi aici ambasadorul rusești din Paris br. Mohrenheim, a fost primit de autoritățile de aci și de oșpeții băilor în sunetul muzicii, ce întonă imnul național rusești și marseillaisa. Ambasadorul rusești și cu soția sa plâneau de bucurie. Baronul Mohrenheim ținu înaintea adunării următoarea vorbire, care fu ascultată de cei prezenți cu capetele descoperite: Manifestațiunea această cordială și — dați-mi voi să o zic — mișcătoare de simpatie, cu care D-văstră ați onorat pe reprezentantul Rusiei, ați este cu atât mai profundă, cu câtă această nu se referă la persoana mea, ci la ceva cu multă mai superior decât mine. În ora această, în care după cum știți, vă primesc la noi cu bucurie, mă simt fericit, că am observat, ce ecou puternic au Pireneii. Să trăiesc Franca!

— La inaugurarea liniei ferate franceze între orașul Cahors și Gourdon, generalul Varnet, comandantul corpului al 17-lea de armată, într'un toast, dete espresione bucuriei sale patriotice, că pte constata, că armata franceză a ajuns la înălțimea chemării sale. Tota lumea o știe această, zise generalul, și cele mai frumoase omagii pentru această renaștere a armatei este primirea ce i-s'a făcut escadrei franceze la Kronstadt, și care a aflat un viu răsnet în inimile Francezilor, pentru-că ei privesc această ca o dovadă a respectului Europei față de ea. Acum și Anglia se străduesc, ca să primesc escadra franceză.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

8)

Carnetul roșu.

Novelă, tradusă de Moșul.

Minutarul orologiului arăta aproape de miezul nopții, când apără Czrynowsky în clubul celor nemulțumiți. Din pașirea lui precisă în cercul lor se putea cunoaște, că el a luat o hotărare și că în propusul lui nu se mai pte face nici o schimbare.

După-ce seșură toți în ordine și după-ce îi împărțară lui Czrynowsky încodată dorința comitetului din Petersburg, el se ridică și încep:

„Amicilor, vă împlinesc dorința, pentru-că încă mâne părăsesc Parisul și mă duc la Petersburg, anume ca bibliotecar imperial rusești și conservator în palatul taurian.”

Un „ah” general de mirare se auzi din piepturile celor prezenți.

„Acastă este tradare!” strigă unul din cei prezenți.

Fruntea lui Czrynowsky se încreți și o privire amenințătoare fu răsplată vorbitorului.

„Nu ca Czrynowsky ocupă postul

acesta, ci ca un profesor Rostow. În poziția asta sper, la tot cazul, a vă pute mai mult folosi, ca decât ași fi silit, să mă țin undeva ascuns în Petersburg cu frica în spate, ca urmărit sau condamnat. Plec deja mâne. Hărțile imi sunt în regulă.”

— „Dér cum s'a întâmplată asta?” întrebă președintele. „Ne poți da vre-o explicațiune?”

— „De sigur v'ași pute da, am însă motivele mele întemeiate, de-a nu vi-le descoperi încă câteva săptămâni. Din Petersburg o să vă trimit sciri.”

Impărțăriunea această se vedea, că-i frapase pe toți. Czrynowsky găsea această ca lucru firesc și a trebuit să se întrepună cu totă elocința, ca să schimbe dispoziția conșoților. După-ce însă se deșertară câteva pahară de șampanie și după-ce Czrynowsky comandase baterii nouă din beutura plăcută, în focul toastelor se împrăștiară tot mai mult îngrijirile aliaților, în fine dispărură cu totul la stăruințele lui Czrynowsky, de a-i informa asupra planurilor lui din viitor.

Numai dimineața se despărțară aliații.

VII. În palatul tauric.

Profesorul Rostow și Czrynowsky erau două figuri deosebite. Pe când Czrynowsky în presera plecării se prezentase amicilor cu barbă completă, la gară apără acum cu o mustață puternică și la Victor Emanuel. Decă împrejurarea această împrumută feței sale o schimbare completă, cu atât mai frapantă deveni această schimbare prin ochelarii aurii, pe cari și-i puse acum pe nas.

Numai Agalin și Selenejoj șiau de plecarea lui Czrynowsky, cari îl însoțiră până la gară.

Încă nu trecură trei zile de când Czrynowsky se introduse în palatul tauric sub pseudonimul de profesor Rostow. Servitorii de sub el se adunară sub conducerea bătrânului chelar și plecară să i-se prezente.

Czrynowsky apără la celălalt capăt al coridorului.

Chelarul bătrân când îl văzu, rămase încrămențit și, fără voiă, căută să se rașime de un părete din apropiere. I-se năzarea ore ochilor lui bătrân vreo nenorocire, sau... dér nu...

Czrynowsky se apropiă de micul grup.

— „A bună semă, servitorii mei, tătucule?” întrebă profesorul Rostow cu voce amicală.

Bătrânul gângăvi ceva afirmativ și pe fața lui se oglindă un amestec de frică, spaimă și supunere particulară.

Pseudoprofesorului i-se pără această cam ciudată, în inima lui se stărniră nise băneli, dér deocamdată le înduși, propunându-și a interpela mai târziu pe bătrân în privința acestei purtări curioase. Odăile destinate pentru el erau arangiate până la cele mai mici amănunte, cu toate acestea mai trebuia să se reguleze câte ceva; astfel treoură érași mai multe césuri fără să-și aduă aminte de întâmplarea cu bătrânul.

Implinindu-se și cele din urmă dorințe ale profesorului, ordonă să i-se aducă o sania ca să-l duc la cimitierul Smolensky.

După o călătorie scurtă el și a-junse acolo. Ziua fiindu binișor rece, el se învălăse întreg în cojocul său și nu se desvli, decât când se oprî sania înaintea casei pázitorului dela cimiteru, care și apără în ușă.

Deci cu mândria simte fă-care Francezii, că printr'un progres neobosit, Fran- cia și-a câștigat vechiul ei rang în Europa.

— Scirile mai noue din *Tonking*, despre înfrângerea expedițiunii colone- lului Domine, au produs în Paris mare neliniște. La înfrângerea aceasta au fost uciși 11 Francezi și o mulțime au fost răniți, ér Chinesii au pradat și au ars mai multe sate. O corespondență din *Hai-Phong*, trimisă diarului „*Temps*“, spune, că autorităților de aici li lipsese disciplina.

Studentii italieni din Turin către studenții români.

Primind memoriul studenților universitari din România, studenții universitari din Turin le-au adresat următoarea scrisoare:

Iubiți Confrați.

Am primit frumosul vostru memoriu privitor la situațiunea Românilor din Transilvania și Ungaria.

Vă mulțămim din toată inima pentru expresiunile gentile ce ne adresați, și vă asigurăm, că vom ceti și medita cu cea mai mare atențiune asupra tuturor faptelor pe cari le aspuceți într'o formă prea atrăgătoare. Dér vă făgăduim solemn, că vom lucra cu totă interesul, pe care îl puteți deștepta în noi originea comună și afinitatea de rasă, pentru ca justele și sfintele văstre aspirațiuni să fiă pe deplin satisfăcute. Vă mulțămim mai ales de atențiunea măgulitoare ce ați avut pentru noi creștând că vom fi utili cauzei văstre, făcându-ne cunoscute sforțările mari pe care le faceți pentru ridicarea și întărirea naționalității române în Orient.

Primiți, vă rugăm, salutările cele mai vii ale fraților voștri.

Președinte, N. E. Ciccio.
Secretar, E. Cottino.

SCIRILE DILEI.

— 25 Iulie (6 August).

Camera de comertiu din Cernăuți a adresat guvernului austriac o petițiune urgentă, în care cere ca să intervină pe lângă guvernul român, pentru înființarea unui consulat român la Cernăuți.

Regele Alexandru la Paris. Ministrul francez Ribot a fost încunoscint înțat pe cale oficială, că regele Alecsandru al Sârbiei va sosi în 25 August în cognito la Paris, unde va petrece două săptămâni.

**

Aceeași surprindere și spaimă, ce se întipărise pe fețele servitorilor, se arată și pe fața bătrânului păzitor. El intră în casă și întrebă pe bătrân, decă neconturbat și nevădută de nimeni ar pute să cerceteze cripta familiară a Czrynowskilor?

La răspunsul afirmativ al bătrânului, grăbiră amândoi la cripta numită. Czrynowsky, rugă pe bătrân să aștepte ér el intră.

Câteva trepte la o parte duceau spre cosciugul mamei sale, care era acoperit cu flori veștezite. Genunchii i-se plecară, cu capul atinse cosciugul, și de ani de zile, pentru prima dată, buzele lui rostiră o rugăciune. Ea veni din profundul inimei sale și îl implu de o dispoziție atât de calmă, că pe fața lui se furisară lacrimi ferbinți. În situația asta petrecu mai multă ca un pătrar de oră. De sigur ar fi petrecut și mai multă aici, decă sunetul cheilor nu l'ar fi admoniat să esă.

Profesorul sări deodată și se întorse ér în casă cu bătrânul, care față de densul se ținea tot într'o devoțiune sfioasă. O monedă măricică răsplăti ostena bătrânului și sania sbură ca vântul înderăt.

Sciri militare. Ministrul comun de războiu a dispus, după cum anunță „*Frdbl.*“, că în anul 1892 soldații să capete la dejun conserve. Totă a doua și primesce fă-care soldații la dejun supă de conserve în greutate de 36 grame, pe când în celelalte zile dejunul va fi tot cel de până acum.

**

Exposițiunii economice și industriale în Ruscio și Filipopole. Guvernul bulgar a hotărât, că în anul 1892 să aranjeze în Ruscio și în Filipopole expozițiunii locale economice și industriale. Principele Ferdinand a luat protectoratul și președința comisiunii de expozițiune. La această expozițiune se vor espune numai produse și animale indigene, apoi mașini și instrumente economice din străinătate. Aceste expozițiuni sunt din cele dintei, ce se fac în Bulgaria.

**

Pentru espedarea epistolelor cu posta s'a dat o ordinațiune ministerială, în înțelesul căreia epistolele, pe ale căror plicuri se află scris orî tipărit alt-ceva, afară de adresa trebuincioasă, oficiile postale sunt în drept să nu le primi și să nu le espede la locul destinațiunii lor.

**

Persecuțiunea Evreilor în Rusia. Diarul „*Novoje Vremia*“ anunță, că copiii Evreilor străini, cari n'au drept de a locui în Rusia, în anul viitor școlară nu vor mai fi primiți în școlele superioare și medii.

**

Colera. Raporturile sanitare din Constantinopole anunță, că colera s'a ivit în Hedscha și că amenință Egiptul.

**

Manevrele împărătesci de Waidhofen. Lui „*Neue Fr. Presse*“ i-se scrie din Lintz: La manevrele finale din anul acesta, ce se vor face pe la finea lui Septembrie la Wandhofen lângă Taya, vor lua parte 80 de batalione infanterie, 60 escadron de cavalerie și 160 de tunuri. Acestor trupe li-se vor împărți 4 milioane cartuze de pușcă și 10,000 cartuze pentru tunuri.

**

400 ani de la descoperirea Americii. La ambasada Spaniei din Paris s'a ținut prima întrunire a comitetului format de către ducele de Mandas pentru a asigura participarea Francei la serbările ce se vor da în Spania cu ocazia celui de al patrulea centenariu de la descoperirea Americii.

**

Comptabilul dispărut. Comptabilul dela banca Transilvaniei din loc, Wolf-

sohn, luându-și un concediu de 14 zile, nu s'a mai întors și nu se știe unde se află. Imprejurarea acesta a dat naștere svonului, că ar fi făcut malversațiunii la bancă, fiind și procurist în timpul din urmă. Cei ce pretind a fi inițiați în afacerile bănoii susțin însă, că acolo s'au găsit în regulă și că numitul comptabil s'ar fi depărtat numai din cauza datorilor sale private, cari se urcă la cifra de vre-o 15,000 florini.

**

Circuitul Sidoli va mai sta numai 4 zile în cari pe lângă producțiunile de până acum, se va mai produce și un urs, care va călări pe cal. Atragem atențiunea cetitorilor asupra acestor ultime producțiuni.

Serbarea centenariului al șeselea al independenței Elveției.

În 2 August n. c. s'au împlinit șese sute de ani, de când Elveția a devenit un stat independent. Cu ocaziunea acesta s'au arangiat în orașul Switz mari festivități și în toate cantonele s'a ținut serviciu divin și s'au făcut procesiuni. În orașele mai mari s'au dat concerte, iluminațiuni, focuri cu artificii etc. Ziua înteu a serbării a decurs în totă Elveția în mod foarte imponent.

Ziua a doua a serbării a fost favorisată de un timp foarte frumos. În orașul Switz imbulzela pe vapore și în trenuri era colosală. Jocul festiv a fost repetit între aplause prelungite. Orașul era decorat cu trofee prețioase, cu steguri fălătoare, cu arcuri de triumf, covore și cu flori.

În ziua serbării au sosit 103 membri ai consiliului național și 34 membri ai staturilor generale, pe lângă aceea au mai fost reprezentate aproape toate ambasadele diplomatice străine. Au mai sosit reprezentanții cantonelor, ai școlilor superioare și ai reuniunilor. Oșpeți întreprinsă după prânz o excursiune la insula *Rütli*, unde președintele consiliului staturilor generale țină o vorbire, în care aminti evenimentele principale din istoria confederațiunii elvețiene, apoi încheia cu cuvintele:

„Republica elvețiană dintre Alpi a durat mai mult decătă mară împărății! Se reînnoimă spiritul vechi al confederațiunii! Să recunoșcem problema viitorului din istoria trecutului! Se căutămă dreptatea și libertatea. Drepturi egale pentru toți, sub semnul crucii confederațiunii. (Bravo!)... Să imităm pe strămoșii noștri, cari își puneau nădejdea în Dumnezeu, să ne îndrep-

tăm privirile în sus, către cel Atotputernic, care ne proteje.“

După acesta vorbi consilierul *Wetti*, care dișe, că Elvețienii sunt dator să își întindă mâinile la o nouă confederațiune, nu pe șese sute de ani, ci pentru eternitate.

Vorbirile acestea fură primite cu aplause furtunose. Musica întonă imnul elvețian și mii de sunete de buciună răsunară până la țermurii bătrânului loci ală libertății!

Corespondența „Gaz. Trans.“

Unimătă (Sălagiu), Iulie 1891.

Două comune din cercul pretorial ală Tășnadului (Sălagiu), cari afară de câte-va „lipitori de ale satului“ sunt locuite numai de Români, formeză un cerc notarial, unde până la începutul lunei lui Mai era notar un Maghiar încarnat, care cu privilegiul recensământului popular dela începutul acestui an, aprupe pe toți oamenii din comuna, în care se afla el, i-a scris, că știu vorbi ungurese, cu tote că abia 20 dintre 1250 suflete știu, ceilalți nici o bôbă. Noroc, că în cealaltă comună, ce se ține de acest notariat, nu densul, ci un Român a sâvirșit recensământul împreună cu preotul de acolo, cari se înțelege, că au lucrat cu dreptate și consciențios, căci altfel d-lă Keleti și-ar fi completat și cu cele peste 900 suflete românești din această comună rotunda sumă de 10,000,000 de „tôs-gyökeres“ Unguri. Așa se esplică enigma, cum de nădrăvanul Keleti a isbutit, să creeze atâția Unguri în răstimp de 10 ani, căci decă în tote satele de sub stăpânirea unguresă s'a făcut numeroși ca aici, atunci nu e mirare, că Ungurii s'au sporit pe hârtia ca ciupercile.

De acest notar nesdrăvan, s'au mântuit acum aceste 2 sate românești și astfel devenind vacant, ael notariat, s'au prezentat pentru ocuparea lui vre-o 11 indivizi din sâmintă lui Árpád-Lévi și un singur Român, de nascere din Sălagiu, dér acum notar lângă Sibiu. Ziua alegerii o fixă fisolgăbirul pe 22 Iunie n. c., a decă pe a 2-a zi de Rusalie românești, cu scop, să vede tréba, că atât poporul, cât și mai ales preotii să nu pôtă lua parte la alegere, fiind ei ocupați în acea zi cu biserica.

Înainte de alegere cu o zi, voinicosul fisolgăbiru a umblat a cortesi pentru un favorit al său și a dat poruncă aspră bieților primari comunali din aceste două comune, ca ei numai pentru acesta să voteze, dându și silința de a câș-

Amintirea mamei sale îi pătrunse totă ființa, încât simți necesitatea să rămână singur. Servitorul, care-i sta la dispoziție, îi pregăti ceaiul cu cele ce se țin de el și se depărtă. El se culcă în curând. Visuri confuze și fără nici o legătură îl torturără și nu lăsară să dormă de loc.

Cam așa petrecu până pe la miezul nopții.

Morfeu tocmai începea s'îl mângâie cu nice figuri pacnice, cari erau binefăcătoare pentru inima lui agitată în mod atâ de straniu, — când étă îi străbate la urechi sgomotul sâlbatic de dobe al gardei împărătesci dela regimentul Preobrazensky.

El era târbăcit de somn și credea că visază.

Tobe răsună a doua oră și mai puternic.

Ce s'a întâmplat?

Sună clopotelul și întrând servitorul, îl întrebă, că de unde provine conturbarea acesta a nopții.

Servitorul nu putu da nici o esplicare.

Czrynowsky tocmai voia să-l trimită să se informeze, când étă intră ohelarul bătrân, spăriat, și împărătesce profeso-

rului, că o mână criminală éră s'a încercat să ia viața împăratului. Dela Moscva a sosit chiar acum școirea telegrafică, că sub șinele pe cari avea să călătorască împăratul, s'a pus dinamită care a explodat în momentul, când trecuse peste ea trenul de bagajiu, sfărâmându-l de jumătate.

— „Și împăratul“, întrebă profesorul.

— „E scăpat. El cu trenul său ajunsse peste bagajiu mers înainte și trecuse peste locul subminat cu o jumătate de oră mai înainte“, — răspunse bătrânul.

— „Mulțămimă lui Dumnezeu!“ strigă Rostow, suspinându greu.

Întreg Petersburgul era iritat după ce se descoperiă amănuntele planului. Poporațiunea fu cuprinsă de o ură generală față cu ucigașii.

Cine erau ucigașii?

Investigările oficiose n'au ajuns la alt rezultat, decătă că atentatul l'a comis un individ, care a petrecut în Moscva sub unde de Suchorucov împreună cu o femeie. Amândoi dispărură fără urmă.

Profesorul Rostow stă pe gânduri. Decă combină el planul privitor la

subminarea dalatului de érnă, proiectat în Paris de Batianov și primit cu entuziasm de soția sa, atunci, fără nici o îndoială, trebuia să vadă, că aici este mare asemănare, din care se pôte conchide, că Magdalena, direct, ori indirect trebuie să fiă părtașă la atentatul nereșit. În acesta îl întrea descrierea persoanelor celor doi atentatori făcută de vecinii căsului din Moscva. Fiă-care caracteristică desorisă se potrivea pentru femeia sa.

Așa-déră luni întregi a petrecut ca subun coperiș cu necunoscutul. — Ură și dispreț se stărniră deodată în el față cu ființa, care într'un fanatic sâlbatic chiar și demnitatea de femeie și-a jertfit pentru o fantomă.

Încă la 4 Decembrie împăratul sosese în Petersburg. Mulțimea publicului adunată la gară, îl primi cu însuflețire și însoțit de o suită strălucită se duse mai înteu în catedrala Casan, unde înalță către Atotputernicul o scurtă rugăciune de mulțumită, pe urmă se duse la palatul de érnă. Cu tote, că frigul era foarte aspru, drumul dela gară până la palat era înțesat de mulțime, care primea pe împăratul cu urale nesfârșite.

(Va urma.)

tiga și voturile altora. Acestu favorit al d-lui fisolgăbiru, venind dela Seghedin, și-a cumpărat o avere frumoasă, pe care însă păpându-o, mai marii l'au pus soriitoru la oficiul pretorialu din Tășnadu, ca să nu fiă peritoru de fôme; sâtui fiindu acuma stăpâni sâi de elu, au vrut să-l arunce ca notară pe spinarea a două comune române.

Sosindu ȋua alegerii, d-lu fisolgăbiru, fără multă ceremonie, așa ȋicându cu forța nuni pe favoritul sêu de notară, făcându o presiune irezistibilă asupra alegătorilor, dintre cari mulți ar fi vrut să voteze pentru unu Jidanu, care celu puțin soia fôrte bine românece, pe când favoritul fisolgăbirului nici unu cuvântu nu scie. Cățiva reprezentanți mai curajoși însă au protestat în potriua alegerii și astfel aceea a fostu nimicită, fixându-se o nouă alegere pe ȋua de 3 (15) Augustu c.

E pôte superflu a mai aminti, că deși între vre-o 200,000 de locuitoru din comitatulu Sălăgiului, Românii factu peste 120,000 și abia restulu de 80,000 îl formeză Maghiarii, Șvabii, Jidanii și alți străini, concurentulu român u n'a fostu pusă în candidaȋia. De altminterlea în întregu cerculu Tășnadului, constătoru din 45 comune, în cari maiortatea covârșitoră mai pretutindenea o formeză Românii, abia 2 notari de Românii sunt; dintre aceștia unulu numai astfelu a putut sê rêmândă până acuma notară, decât a luat u „Ur vacsora“ (cuminecătura) în biserica calvină și decât a făgăduitu, că pe fiul sêu îl va cresce în colegiulu din Dobriținu, ér celalaltu e suferit u, pentru-că e modelulu notariloru din acestu cercu alu Tășnadului și n'a fostu până acum înlocuibilu prin nici unu Unguru. Apoi în opidulu Tășnadu, care e împrejmuitu de Românii și în care sunt concentrate multime de funcționari, nu vre-unu funcționară, dér nici măcaru unu haiducu de Românii nu se află.

Astăȋi în posturi se infundă nisce renegați, ori nisce „nemesi“ sdrențoși cu câte 3—4 clase normale, cari după-ce și-au păpat u averea cine soie prin ce ușurință a lor, ni-se impună nouă ca să-i hrănim și să-i susținem fi ca notari, fi în alte posturi. Nu așa se făcea însă pe timpul, când era protopretoru în cerculu Tășnadului d-lu Andreiu Cosma, căci atunci se prezentau la ocuparea posturilor concurenți românii de drepturi și chiar și concurenții la nisce posturi de scriitoru pretorial, notari etc. aveau cel u puțin dela 6—8 clase gimnas. Cu unu cuvântu, posturile se ocupau atunci numai după vrednicia și de aceea dintre 13 notariate ce le formeză cele 45 comune din acestu cercu vre-o 9 erau ocupate de Românii, dér de Românii vrednici și credincioși, sub cari prosperau interesele publice. Astăȋi însă vrednicia Românulu nu este băgată în seamă și preferință se dă ori cui, numai Românii să nu fiă și românece să nu scie. De aici se esplică pentru-ce Sălăgiulu românesc e dat u totulu pe mâna străinilor, cari îi tracteză pe Românii, tocmai așa cum tractau odinioră Fanarioții greci pe frații noștri de dincolo. Fanarioții greci s'au dus și așa voră că-păta minte și Fanarioții noștri. Astăi tot u ce ne mângăie în împrejurările de față.

Programa

gimnasiulu superioră din Năsăudu pentru anul școlasticu 1890/91.

Cu anul școlasticu 1890/91 acestu gimnasiu a intrat u anul alu 28-lea alu existenței sale, fiindu deschis la 4 Octombrie 1863.

Programa acestui gimnasiu pe anul școlasticu espirat u se împarte în două părți. În partea primă aduce planulu stabilit u în vêtământu pentru tôte 8 clasele și raportulu întăiu despre societatea de ajutorare „Vasile Nașcu“ din Năsăudu. Acastă societate s'a înființat u definitiv în anul 1889, când i-s'au apro-

batu de ministerulu ung. de interne statutele ei. Scopulu societății este a ajutara pe școlarii dela acestu gimnasiu cu mijlocele trebuincioșe, dându stipendii și pentru cei ce absolvând u la acestu gimnasiu, mergt u la alte școle mai înalte.

Societatea „Vasile Nașcu“ are 49 de membri ordinari. Fondulu societății cu finea anulu 1890 sta din 1612 fl. 88 cr. la cari se voră adauge procentele până la finea anulu 1890, ér fondulu pentru monumentulu fundatorulu constă din 270 fl. 99 cr.

Partea a doua a programei se începe cu „cronica anuală“, în care însă nu se amintesc despre monstruoșă ordinaȋiune ministerială, prin care i-se șterse caracterulu confesionalu și naționalu alu acestui gimnasiu.

Ca profesori au funcționat u în cursulu anulu 17 inși, anume d-nii: Ioan Ciocanu (directoru), Maxim Popu, Floreanu Moțocu, Ioan Mălaiu, Andreiu Mazanecu, Constantin Moisilu, Pavelu Tanco, Artemiu P. Alexi, Gavrilu Scridonu, Ionu Tanco, Ionu Lupoe, Gregoriu Pletosu, Ionu Geșe, Iacobu Popu, Ionu Fischer (musică), Pompeiu Grigorița și Emilu Domide.

Religiunea s'a propusă în fiă-care clasă în câte 2 ore pe săptămână, din limba română s'au propus u în tôte 8 clasele câte 21 ore pe săptămână, din limba maghiară 27, și din limba germană (dela clasa a 3-a în sus) 15 ore.

Din datele statistice despre școlarii gimnasiali pro 1890/91 aflăm, că până la finea anulu au frecventat u șoala 233. au desertat u 5 și a răposat u 1. După confesiune: gr. cat. 185, gr. or 32, rom. cat. 4, ev. lut. 1, ev. calv. 2, isr. 9. După limba maternă: Românii 218, Maghiarii 10 și Germanii 5. Toți școlarii vorbesc u limba română, de asemenea vorbesc u toții după gradulu de dezvoltare în măsură mai mare ori mai mică și cea maghiară, perfectu însă vorbesc 42. Pe lângă acestea 34 de inși vorbesc și limba germană. Cei mai mulți școlari sunt u din părinți agronomi, proprietari mici de sine stătători. Celu mai mare contingentu l'au dat com. Bistrița-Năsăudu și Solnoc-Dobeca.

La examenulu de maturitate s'au insinuat u 16, dintre cari 9 s'au declarat u maturi ér restulu a fostu relegat u parte la unu esamenu de corecȋiune, parte la repetirea anulu. Dintre cei maturi s'au aplicat u: la teologia 4, filologia 1, drepturi 2, comptabilitate 1 și la comerțu 1.

Starea colecȋiunii sciințelor naturale e următorea: 2945 animale sêu părți de animale, 1634 esemplare de plante, 2325 minerale, 105 aparate fizicale, 35 aparate chemice, 19 harte geografice, 2 globuri. Colecȋiunea numismatică stă din 463 piese ér museulu istoricu de anticicicități și de arte 61. Colecȋiunea pentru desemnulu liberu 1238 formule și 66 modele naturale, ér pentru desemnulu constructiv 226 formule, 59 modele și 101 instrumente. Aparat u pentru gimnastică 151. Biblioteca profesorilor stă din 2473 esemplare și 3715 Tomuri.

Societatea de lectură a școlariilor, la care au luat u parte, ca membrii ordinari, toți școlarii din cl. 7 și 8-a, a ținut u în decursulu anulu (sub cond. prof. Gr. Pletosu) 1 ședință de constituire, 1 oficioșă, și 11 literare. În ședințele literare s'au cetit u 10 elaborate, 6 traduceri, 16 critici apoi 2 (!) declamaȋiuni. Biblioteca societății constă din 64 cărți de studii și 764 cărți de lectură.

În decursulu anulu școl. au fost u stipendiați 2 studenți.

Fondulu școlariilor lipsit u în casu de morbu a avut u: percepȋiuni 4650 fl. 50 cr. eroȋaȋiuni 382 fl. 72 cr. rêmâne deci ca avere la finea anulu 1890, 4268 fl. 05 cr.

Fondulu pentru recheisite la desemn și musică: percepȋiuni 2661 fl. 78 cr., eroȋaȋiuni 218 fl. 6 cr., rêmâne: 2443 fl. 72 cr.

Fondulu societății de lectură (al școlariilor): percepȋiuni 2430 fl. 52 cr.

eroȋaȋiuni 55 fl. 37 cr., rêmâne: 2375 fl. 17 cr.

Fondulu școlariilor serman: percepȋiuni 880 fl. 56 cr., eroȋaȋiuni 880 fl. 56 cr., prin urmare acestu fond u încetă de a exista cu finea anulu 1890.

Fondulu Petru Puiu stă din 223 fl. 37 cr. și „Fondulu Teodoru Dumbrava“ din 65 fl. 55 cr.

Înmatriculările pentru anul viitoru școlasticu se voră face în 1, 2 și 3 Septembrie st. n.

Esamenele corectorii și de privatășii se voră ȋine în 29, 30 și 31 Augustu.

Convenȋia de drumu de feru român-ungară.

Ministrulu ungăr, G. Baross, a depus u în camera ungară proiectulu de convenȋiune încheiat u cu România cu privire la noușle joncȋiuni de căi ferate cu România, ér regularea celor vechi s'a încheiat u la Pesta la 2 Martie a. c. de d-nii G. Duca și E. Lahovari din partea României și de consilierii ministeriali Szabó și Ludwigh din partea Ungariei. Etă diposiȋiunile principale: Prin art. 1, părțile contractante se légă că în afară de joncȋiunile dela Predealu și Orșova, să facă nouș legături prin Ghimeș-Palanca și Turnu-Roșu-Riulu-Vadului. Prin art. 2 se stabilesc, că aceste legături trebuie să se facă până în cel u mai târziu șese ani. Art. 3 prevede trimiterea unei comisuni mixte la punctele de fruntării pentru a studia lucrările tehnice și a stabili punctele de joncȋiune. Prin art. 5 se convine, ca la fiă-care punctu de joncȋiune să se clădească câte o gară de fruntării pe locul cel u mai apropiat u de hotar; în casu când din cauza greutăților de teren nu s'ar puté clădi două gări, comisiunea mixtă va conveni pentru clădirea unei gări comune. Cu tôte acestea (art. 6) fiă-care din contractanți rêmâne liberu a-și clădi mai târziu o gară proprie, anunțându despre acesta cu doi ani mai înainte cealaltă parte contractantă și fără a-se plăti vr'o despăgubire. Ar. 9 exprimă dorința ambelor părți contractante ca construcȋiunea și exploatarea nouelor linii ce se voră lega, să se facă pe cât u e posibil u în condiȋiuni identice. Distanța dintre șine s'a stabilit u la unu metru 435 m. m. Art. 12 prevede, că poliȋia gării de fruntării o au în primul locu funcționarii acelor gări. Deplina suveranitate în gara comună internațională cu privire la serviciulu de justiȋia și de poliȋia e rezervat u (art. 13) pentru acel u Stat u pe teritoriulu căruia se află gara; sunt u însă unele rezerve pentru delictele comise împotriva patriei și altele. Funcționarii gării comune depind u, în ceea-ce priveșce disciplina, statelor respective. Art. 21 declară, că fiă-care punctu de joncȋiune formeză o trecere vamală deschisă ori când pentru toți călătorii și pentru tôte mărfurile. La fiă-care gară de fruntării (art. 22) voră fi birouri vamale. După art. 33 gara din Predel u, care e proprietatea României, se recunosc ca gară internațională.

O declaraȋiune specială slabilesc relaȋiunile privitoare la gara Predel u.

Logodnă. D-lu *Emiliu Filipu* face cunoscută fidanțarea sa cu d-ra *Avotta Costieru* din Alba-Iulia.

DIVERSE.

Frecuența staȋiunilor balneare. Ultimele liste ale diferitelor staȋiuni balneare arată la Ausse 4500 vizitatori, Franzensbad 5800, Gleichenberg 3500, Gmunden 5800, Graefenberg 1600, Hall 1850, Ischl 7400, Carlsbad 25,000, Marienbad 11,000, Mehadia 3500, Ostanda 10,000, Pyrmont 8500, Reichenau 2600, Reichenhall 4600, Teplitz-Schoenau 4500, Trencin Splitz 3200, Breslau 8500, Wildbad-Gastein 3200.

Balonulu englesu. Balonulu, cel u construesce acum cunoscutulu electricu H. Maxim în orașulu Crayfort, e aprópe

gata. Balonulu va fi mânat u de unu și-rof u, care pe minută se sucesce de 2500 de ori. Motorulu este o mașină de condensaȋiune cu petrolean. Balonulu are o lungime de 110 urme și o lățime de 40 de urme.

Celu mai înalt u observatoru din Europa. În ultima ședință a Academiei de științe din Paris, d. Janssen a anunțat u pe confrății sâi că plecă la Chamoniș. Mergé în acestu oraș u cu scopulu de a conduce sondagele, ce voră avé loc pe cele mai înalte piscuri ale Munțelu-Alb. Scopulu acestor operaȋiuni esecutate cu cheltuiala d-lor Bischoffshaim și ale baronulu Rothschild, este de a se șoi, decât stralulu de gheață este atât u de subțire pentru de a se puté atinge stâncă și ast-fel u să se construescă pe acestu punctu cel u mai înalt u din Europa unu observatoru francesu.

O rectificare. — Vilhelm II n'are dreptulu se pôte titulu de împératu alu Germaniei, căci după constituȋiune titulu sêu este acela de „împératu Germanu“ — ceea ce nu este acelaș lucru. Afară de acesta Helgolaudeji, u ocașia înălțării unei statui în amintirea lui-erei acestei insule de Vilhelm alu II, s'a pus următorea inscriȋiune: „Majestatea Sa Împératul Germaniei, rege alu Prusiei a intrat u în posesiunea insulei în acestu loc; Spre amintirea ȋilei de 10 Augustu 1890.“ Comitetul a fost u rugat u să modifice această inscriȋiune punând u în locul u cuvintelor: „Împératul Germaniei“ pe acestea: Împératu Germanu.

Necrologu.

Georgiu Dogariu, proprietar u și membru virilist u alu municipiulu Aradulu, în anul alu 66 alu vieții a răposat u la 10 (22) Iulie în Constanța lângă Marea-negră, unde călătorise cu scopu de a-și restaura sănătatea. Rêmășițele pămâtesci, balsamate și transportate la Arad, s'au depus acolo în cripta familiară în 4 Augustu s. n. — Lu deplânge întristata soȋia Ana n. Beck și mai multe rudeni.

— **Emilia Florianu**, fostă elevă a școlei de fetițe române din Sibiu și fiica d-lui paroch u gr. c. din Racovița, în urma unui repentinu morbu de palpitaȋiuni de inimă, a răposat u în Racovița la 4 Augustu n. c. în anul alu 18 lea alu etății. — O deplângu întristăȋii părinți cu frații ei Dionisiu, Aureliu, Traianu, Valeriu, Victor u și Petru Florianu.

Fiă-le țărina ușoră!

„ALBINA“ institutu de credit u și de economie. Filiala Brașovu.

Conspectulu operaȋiunilor de cassă în luna Iulie 1891.

Intrate:

Cassa cu 30 Iunie 1891. fl.	8,644.19
Depuneri spre fructificare . . .	124,120.23
Cambii rēcumpărate	100,896.11
Conturi curente	40,288.78
Împrumuturi pe produse	3,829.60
Împrumuturi pe efecte și alte împrumuturi	3,283.—
Monetă	1,899.59
Interese și provisuni	5,157.37
Comisiuni	8,158.18
Diverse	13,293.04
	fl. 309,570.09

Eșite:

Depuneri spre fructificare fl.	83,972.24
Cambii escomptate	91,965.34
Conturi curente	78,845.70
Împrumuturi pe produse	5,418.—
Monetă	5,170.20
Interese și provisuni	2,832.77
Comisiuni	15,118.17
Împrumuturi pe efecte și alte împrumuturi	9,209.—
Spese și salare	1,178.07
Diverse	10,508.56
Numerar u cu 31 Iulie 1891	5,352.04
	fl. 309,570.09

V. Bologa, m. p. N. P. Petrescu m. p. dirigent u.

V. Uvegeșu, m. p. comptabil u.

Proprietar u:
Dr. Aureliu Mureșianu.
Redactoru responsabil u interimalu:
Gregoriu Maior u.

Cursul pieței Brașov.

din 6 Augustu st. n. 1891

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Banenote romănesci, Argintu românesc, Napoleon-d'ori, Lire turcesci, Imperiali, Galbină, Scris. fonc. „Albina”, Ruble rusesci, Mărci germane, Discontul.

Cursul la bursa din Viena.

din 5 Augustu a. c. 1891

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Renta de aur, Renta de hârtie, Imprumutul căilor ferate ungare, Amortisarea datoriei căilor ferate de

Table with 2 columns: Item name and price. Includes ostu ungare, Amortisarea datoriei căilor ferate de, Bonuri rurale ungare, Bonuri croato-slavone, Imprumutul cu premiul ungurescu, Despăgubirea pentru dijma de vinu ungurescu, Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului, Renta de argintu austriacă, Renta de hârtie austriacă, Renta de aur austriacă, Losuri din 1860, Acțiunile băncei austro-ungare, Acțiunile băncei de creditu ungar, Acțiunile băncei de creditu austr., Galbeni împărătesci, Napoleon-d'ori, Mărci 100 imp. germane, Londra 10 Livres sterlinge

Publicațiune de licitațiã.

Comuna bisericescã gr. cat. Orșova, din tractul Reghinului, voindu a'și edifica o bisericã din materialu solidu, în urma încuviințãrii și a aprobãrii planului de edificare din partea consistoriului Metropolitanu din Blãșiu cu datul de 23 Iunie a. c. Nr. 2221, spre scopul edificãrii prin acẽsta ordinẽzã o licitațiune publicã minuendã, care se va ține în edificiu școlii gr. cat. din Orșova la 9 Augustu st. n. la 10 ore dimineța.

Doritorii de a întreprinde edificarea bisericeii au de a depune unu vadiu de 10% a sumei de strigare, care este statoritu pe basa preliminarului la suma de 8655 fl. 11 cr. în numẽraru sãu în obligațiuni de statũ la mãna comisiunei licitațore.

Condițiunile darei în întreprindere, planul și preliminarul referitoru se potũ vedẽ în cancelaria protopopescã din Reghinu și înainte de ziua licitațiunei.

Reghinu, la 31 Iulie 1891.

Pentru comuna gr. cat. bisericescã Orșova protopopul tractualu Petru Uilacanu, protopopu gr. cat.

686,3—3

ABONAMENTE la „GAZETA TRANSILVANIEI”

Prețulu abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Table with 2 columns: Duration and price. Pe trei luni (3 fl.), Pe șese luni (6 fl.), Pe unu anu (12 fl.)

Pentru România și strãinãtate:

Table with 2 columns: Duration and price. Pe trei luni (10 fr.), Pe șese luni (20 tr.), Pe unu anu (40 fr.)

Abonamente la numerele cu data de Duminecã.

Pentru Austro-Ungaria:

Table with 2 columns: Duration and price. Pe anu (.2 fl.), Pe șese luni (1 fl.), Pe trei luni (50 cr.)

Pentru România și strãinãtate:

Table with 2 columns: Duration and price. Pe anu (8 franci), Pe șese luni (4 franci), Pe trei luni (2 franci)

Abonamentele se facũ mai ușorũ și mai repede prin mandate poștale.

Domnii, carũ se vorũ abona din nou, sã binevoiescã a scrie adresa lãmuritu și a arãta și poșta ultimã.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.”

Mersulũ trenurilor

pe liniile orientale ale cãii ferate de statũ r. u. valabilu din 20 Iulie 1891.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, B.-Pesta-Aradu-Teius, Teius-Aradu-B.-Pesta, Copșa-micã-Sibiu) and rows for stations and train times.